

OGGZ

jaarverslag 2023

Achtergrond en samenvatting

De maatschappelijke zorg van GGD regio Utrecht (GGDrU) richt zich op sociaal kwetsbare mensen. Het gaat om mensen die niet eenvoudig zelf de weg naar hulp weten te vinden, of de zorg juist mijden. Zij leiden regelmatig een gemarginaliseerd bestaan en zijn onvoldoende in staat om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien. Daarbij is er vaak sprake van meervoudige problematiek (zoals financiële problematiek, verwaarlozing, sociaal isolement, verward gedrag). Dit jaarverslag gaat over de meldingen die bij GGDrU in 2023 zijn binnengekomen vanwege verward/onbegrepen gedrag, huisvervuiling of uithuiszettingen.

Maatregelen in aanpak onbegrepen gedrag

Werken aan een sluitende aanpak voor personen met onbegrepen gedrag staat de afgelopen jaren hoog op de agenda. Zo is er sinds oktober 2020 een nieuw landelijk meldpunt Zorgwekkend gedrag (0800-1205). Het landelijk meldpunt gaat over niet-acute zaken en schakelt direct door naar het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) van GGDrU. Mensen die zich zorgen maken over een naaste of iemand in de omgeving kunnen zo in contact komen met zorgverleners uit de buurt. Ook is, om beter naar familie en naasten te luisteren en gedwongen zorg makkelijker te maken, per 1 januari 2020 de nieuwe Wet Verplichte GGZ ingevoerd. Met deze maatregelen hoopt de overheid dat de zorgmogelijkheden voor mensen met onbegrepen gedrag beter geregeld worden.

Meer zorgen door maatschappelijke ontwikkelingen

Mensen met onbegrepen gedrag zijn van alle tijden. Het betreft mensen die niet (voldoende) voor zichzelf kunnen zorgen, overlast veroorzaken en soms een gevaar vormen voor zichzelf of anderen. Er is onvoldoende mogelijkheid tot zelfregulering. Het thema staat hoog op de agenda; niet omdat de problematiek veranderd is, wel de maatschappij. Is er in onze snelle, individualistische maatschappij nog plek voor deze mensen? Door de coronacrisis en quarantainemaatregelen, wachtlijsten in de zorg, de energie- en wooncrisis is de druk op deze groep mensen toegenomen en is er risico dat meer mensen in kwetsbare situaties terechtkomen.

Forse toename in meldingen bij het Meld- en Adviespunt Bezorgd

In de jaarcijfers van het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) zijn deze zorgwekkende ontwikkelingen terug te zien. Zo nam het aantal reguliere meldingen fors toe. In totaal zijn 3.645 reguliere meldingen bij het MAB in 2023 binnengekomen. Dit zijn gemiddeld 70 meldingen per week, in 2022 ging het om gemiddeld 53 meldingen per week. Eén op de tien meldingen is gedaan door bezorgde burgers/buurtbewoners, de betrokkene zelf of door familie. Opvallend is dat het aantal meldingen afkomstig van de politie gestaag toeneemt (van 39% in 2019 tot 80% in 2023).

Vooral veel psychische problematiek

In 2023 zijn in totaal 2.429 personen bij het MAB geregistreerd, hiervan is 33% in de afgelopen twee jaar al eens eerder bij de afdeling Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)¹ van GGDrU aangemeld. Bij 24% is meer dan één melding in 2023 binnengekomen (variërend van twee tot 26 meldingen). Het percentage personen met recidive meldingen ligt in 2023 hoger dan de jaren ervoor.

¹ De afdeling OGGZ richt zich op sociaal kwetsbare mensen door zorg en advies te bieden met het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB), voorkomen van huisuitzettingen door huurschuld (ViA), aanpak Woonhygiënische problematiek (WHP), inzet van de Wijk GGD'er en de procesregisseur (voor meer zie: www.ggdru.nl/gemeenten/advies-en-ondersteuning-gemeenten/oggz).

Mensen met verward gedrag hebben vaak complexe problematiek op meerdere levensgebieden. Sinds de coronacrisis en de quarantainemaatregelen is een verschuiving in de leeftijd te zien. Zo neemt de categorie 18-34 jaar toe terwijl het aantal 65-plussers gelijk blijft. De reden van aanmelding bij het MAB is vooral psychische problematiek (69%) en/of sociale problemen (41%). Bij 93% van de meldingen is hulpverlening ingezet, zoals het terugleiden naar de reguliere zorgverlener (52%) of het inzetten van hulp vanuit het sociaal team (28%).

Toename in meldingen Wet verplichte GGZ

In het afgelopen jaar zijn 79 meldingen in het kader van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) bij het MAB binnengekomen. Een forse toename in vergelijking met 2022 toen er 43 WvGGZ-meldingen zijn gedaan. Ruim de helft van deze meldingen is gedaan door familie, naasten of bezorgde buurtbewoners. De 79 WvGGZ-meldingen hebben betrekking op 65 personen. GGDrU heeft 26 keer een verkennend onderzoek uitgevoerd en bij 22 casussen (85%) heeft dit geleid tot een aanvraag voor zorgmachtiging bij het Openbaar Ministerie. Uiteindelijk zijn negen zorgmachtigen (41%) afgegeven en één casus loopt nog. De WvGGZ-meldingen die niet geleid hebben tot een zorgmachtiging zijn door het MAB opgepakt.

Meldingen Woonhygiënische problematiek blijven stabiel

In 2023 zijn 109 WHP-meldingen bij GGDrU binnengekomen en deze hebben betrekking op 103 personen. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van eerdere jaren. Eén op de vijf personen met een WHP-melding is al eens eerder, soms meer dan vijf jaar geleden, bij GGDrU aangemeld geweest vanwege huisvervuiling. De meeste meldingen zijn door bezorgde burgers en familieleden gedaan (23%). Naast woningvervuiling zijn sociale problematiek (59%), psychiatrische en somatische problematiek (respectievelijk 28% en 25%) de meest genoemde redenen om iemand aan te melden. Twee derde van de personen met een WHP-melding is al in beeld bij de hulpverlening, meestal bij het sociaal wijkteam. Bij afsluiting van het dossier is het sociaal wijkteam vaak ook degene die de regierol oppakt.

Aantal ViA-meldingen bijna gehalveerd

Uit de gemeenten Amersfoort, Baarn en Soest zijn in 2023 acht meldingen binnengekomen om een ViA-traject op te starten. In 2022 ging het om 15 meldingen. De dalende trend in ViA-meldingen heeft er mogelijk mee te maken dat woningcorporaties en gemeenten steeds meer aan vroegsignalering bij betalingsachterstanden zijn gaan doen. De meldingen hebben betrekking op mensen met een huurachterstand waar een kans bestaat op een huisuitzetting en bij wie tevens sprake is van meervoudige problematiek. Bij vier meldingen is geen ViA-traject ingezet, met als voornaamste reden dat de cliënt niet wilde meewerken. Bij de vier andere ViA-meldingen is het traject nog lopende. In 2023 zijn 12 ViA-meldingen uit 2022 en 2021 afgesloten. Hiervan zijn negen ViA-trajecten opgestart waarvan zeven trajecten (78%) succesvol zijn beëindigd. Bij de twee andere ViA-trajecten is het niet gelukt om een duurzame oplossing te creëren maar is wel vervolgzorg geregeld.

Inhoudsopgave

Achtergrond en samenvatting	3
Het Meld- en Adviespunt Bezorgd	6
Resultaten MAB-meldingen	7
Aantal meldingen.....	7
Uit welke gemeente is de melding afkomstig?.....	9
Wie is de melder?	11
Over wie is gemeld?	12
Demografie	13
De reden van de melding.....	14
Het zorgtraject	14
Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg	17
Resultaten WvGGZ-meldingen.....	18
Aantal meldingen.....	18
Uit welke gemeente is de melding afkomstig?.....	19
Wie is de melder?	20
Over wie is gemeld?	20
Woonhygiënische problematiek	23
Resultaten WHP-meldingen.....	24
Aantal meldingen.....	24
Uit welke gemeente is de WHP-melding afkomstig?.....	25
Wie is de melder?	26
Over wie is gemeld?	27
Demografie	28
Welke problematiek speelt er?.....	28
Voorkom uithuiszetting (ViA)	31
Resultaten ViA-meldingen.....	32
Aantal meldingen.....	32
Meldingen die niet in behandeling zijn genomen na screening	33
Wie is de melder en over wie is gemeld?.....	33
Lopende trajecten vanuit voorgaande jaren.....	33
BIJLAGE A	34
BIJLAGE B Supplement tabel 6	35

Het Meld- en Adviespunt Bezorgd

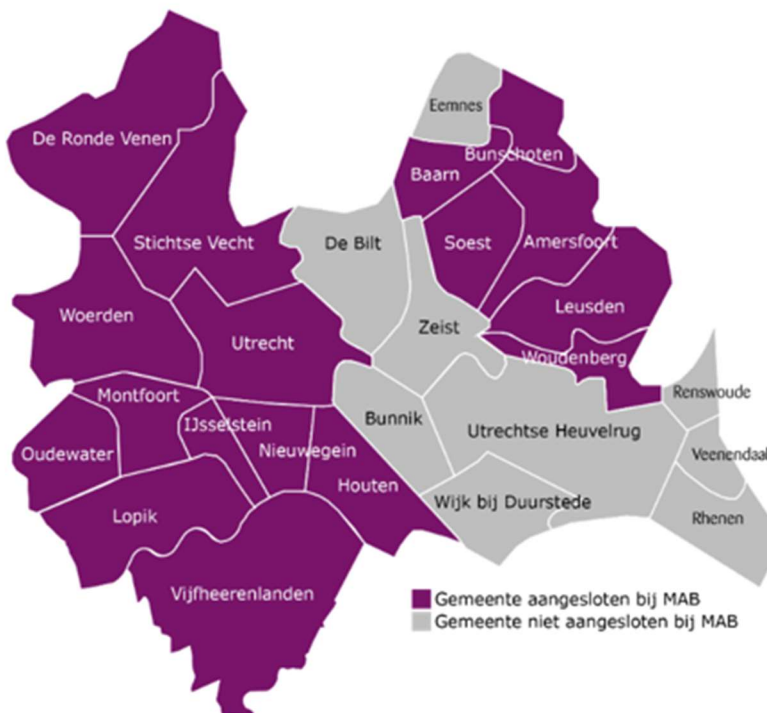
Het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) van GGDrU is er voor sociaal kwetsbare mensen, die veel problemen hebben, zoals verslaving, schulden, verwardheid of vervuiling. Het gaat om mensen die niet eenvoudig zelf de weg naar hulp weten te vinden, daar soms om vragen, of de zorg juist mijden. Zij leiden een gemarginaliseerd bestaan en zijn onvoldoende in staat om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien. Het MAB werkt samen met tal van (zorg)organisaties zoals de wijkteams, huisartsen, specialistische zorg zoals GGZ en verslavingszorg, politie en gemeente om ervoor te zorgen dat de gemelde persoon de juiste zorg en/of hulp krijgt.

Het MAB is telefonisch en digitaal bereikbaar. Als er niet direct contact met het meldpunt gelegd kan worden, wordt er in ieder geval binnen één werkdag contact met de desbetreffende melder opgenomen. Het meldpunt is er **niet** om levensbedreigende situaties te melden, hiervoor is het alarmnummer 112.

Het MAB heeft in 2023 voor 17 gemeenten in regio Utrecht een vangnet geboden ten behoeve van niet-acute meldingen die niet (direct) bij het lokale team terecht komen. Denk hierbij aan burgers die niet altijd bekend zijn met de lokale teams, maar ook ter ondersteuning van regionaal werkende hulpdiensten zoals de politie en ambulance. Het meldpunt heeft in alle gevallen afstemming met het lokale team van de betreffende gemeente. Ook is er samenwerking ten aanzien van op- en afschalen van meldingen met de acute psychiatrie, de meldkamers en politiecentrale.

In onderstaande figuur staan de 17 gemeenten weergegeven (in paars) die in 2023 gebruik hebben gemaakt van de diensten van het MAB om de melding op te pakken en te triageren.

Figuur 1. Regionaal Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB)

Resultaten MAB-meldingen

Aantal meldingen

In 2023 zijn 3.645 reguliere meldingen bij het MAB binnengekomen, los van het aantal meldingen WvGGZ. Gemiddeld heeft het MAB 70 meldingen per week gehad (zie zwarte lijn in figuur 2). Het aantal meldingen per week varieerde van 35 tot 98 meldingen. Vergeleken met 2019, 2020, 2021 en 2022 (respectievelijk gemiddeld 9, 18, 32 en 53 meldingen per week) is het aantal meldingen in 2023 sterk toegenomen. Ook bij andere (landelijke) meldpunten is een stijging in het aantal meldingen te zien.

Er zijn een aantal redenen aan te dragen waarom het aantal meldingen bij het MAB zo toegenomen is. Door de invoering van de WvGGZ per 2020 heeft het MAB extra bekendheid gekregen en weten melders het MAB beter te vinden. Daarnaast hebben de coronacrisis en de quarantainemaatregelen tegen verdere verspreiding van het coronavirus geleid tot meer (complexe/ psychische) problematiek. Sommige personen met onbegrepen/verward gedrag die in beeld/zorg waren hebben door de coronacrisis het contact met de hulpverlener verloren (ze waren bijvoorbeeld niet in staat om digitale sessies bij te wonen) en hebben geen moeite gedaan om het contact weer op te starten/te vernieuwen. Naast de coronacrisis is de doelgroep getroffen door nieuwe crisissen zoals de energie- en wooncrisis en lijken er steeds meer mensen af te glijden tot de OGGZ-groep. Tenslotte leidt het personeelstekort in de zorg tot lange wachtlijsten. Sommige wijkteams zijn overbelast en komen niet toe aan het verlenen van outreachende zorg (juist voor OGGZ-groep belangrijk).

Vanaf oktober 2020 is een nieuw landelijk meldpunt Zorgwekkend gedrag (tel: 0800-1205) gelanceerd. Dit meldpunt schakelt door naar het desbetreffende regionale/lokale meldpunt en heeft ook bijgedragen aan een toename van het aantal meldingen in regio Utrecht². Tenslotte is men binnen de politieorganisatie stapsgewijs bezig met het instrueren van (wijk)agenten om, wanneer ze te maken hebben met mensen die verward en afwijkend gedrag vertonen, een niet-acute melding bij het MAB te doen.

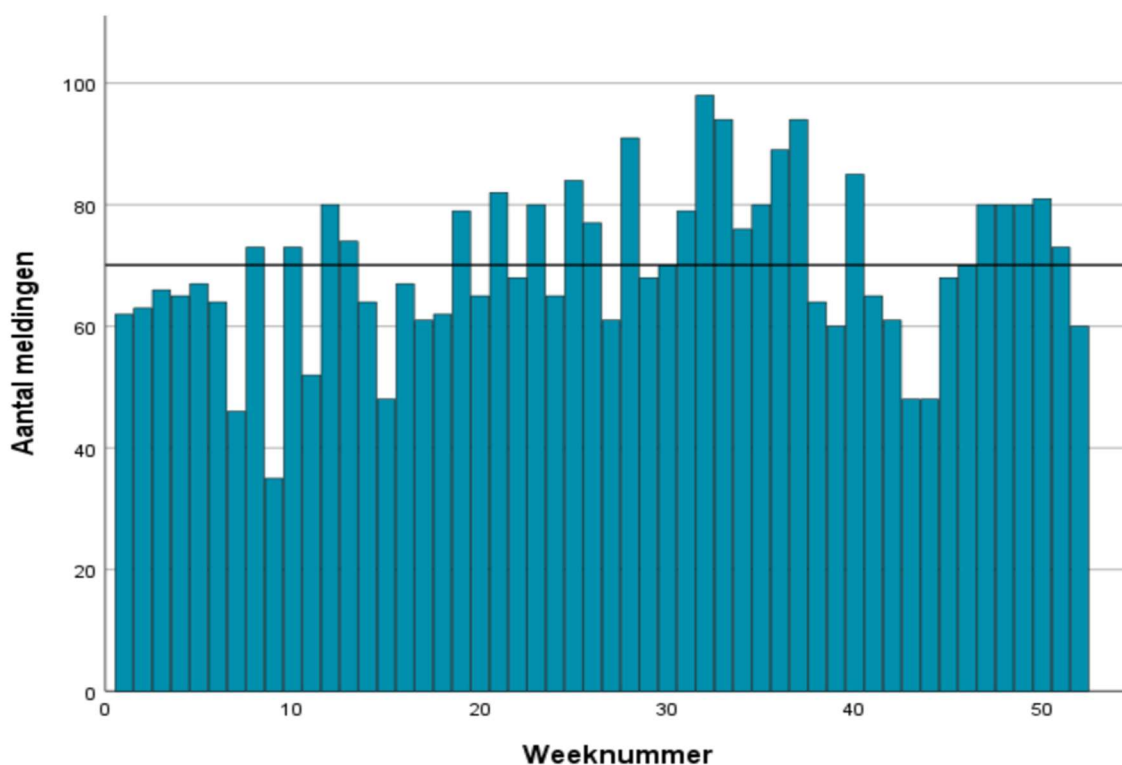
Voor de Eemland gemeenten is het meldpunt 24/7 bereikbaar en wordt indien nodig ook direct hulp van de organisatie Kwintess (Gewoon Thuis) ingezet. In 2023 zijn veertien meldingen van de Eemland gemeenten buiten kantoor tijd (vóór 9.00, na 17.30 uur of op zaterdag/zondag) binnengekomen.

Monique, 56 jaar, alleenstaande moeder met volwassen kinderen.

Is door de politie bij het Meld- en Adviespunt Bezorgd gemeld vanwege winkeldiefstal. Bij navraag bleek er veel meer aan de hand te zijn. Ze is werkloos, kan de huur niet meer betalen, drinkt steeds meer en komt daardoor tot niets. De woningcorporatie heeft inmiddels een brief gestuurd vanwege achterstallige huur, maar ze maakt de post niet open.

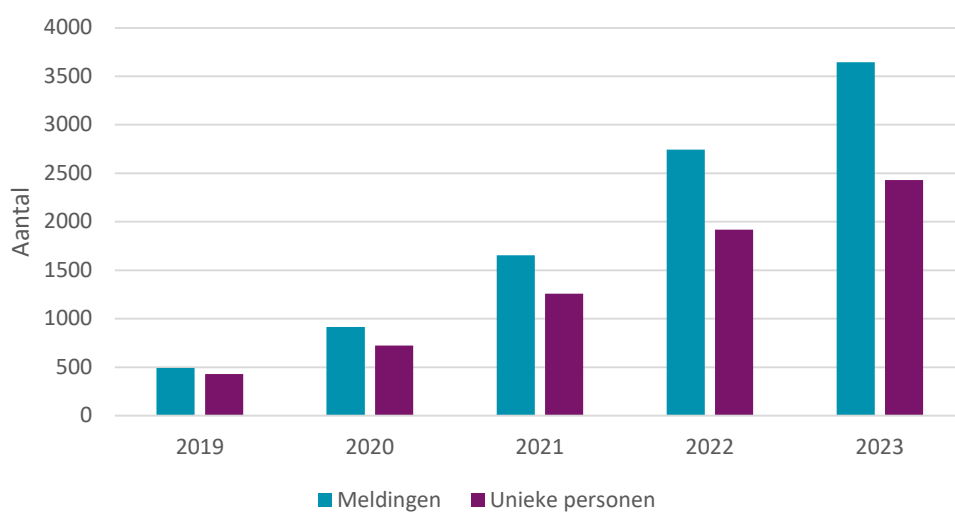
² In 2023 is dit landelijke meldpunt 16.473 keer gebeld, hiervan zijn 11.376 telefoontjes (69%) doorgeschakeld naar een regionaal/lokaal meldpunt. Het MAB heeft 949 telefoontjes doorgeschakeld gekregen van het landelijk meldpunt (8,5% van alle doorgeschakelde telefoontjes), zie bijlage A.

Figuur 2. Aantal meldingen bij het MAB per week in 2023

De 3.645 meldingen hebben betrekking op 2.429 personen³. Het werkgebied van het MAB bestaat uit 851.907 inwoners van 18 jaar en ouder. Grofweg komt dit neer op 29 personen per 10.000 inwoners die in 2023 bij het MAB zijn aangemeld. Dit is meer dan het aantal in 2022, 2021 en 2020 (respectievelijk 23, 15 en 8 personen per 10.000 inwoners).

Figuur 3. Aantal meldingen en unieke personen 2023 vergeleken met periode 2022-2019

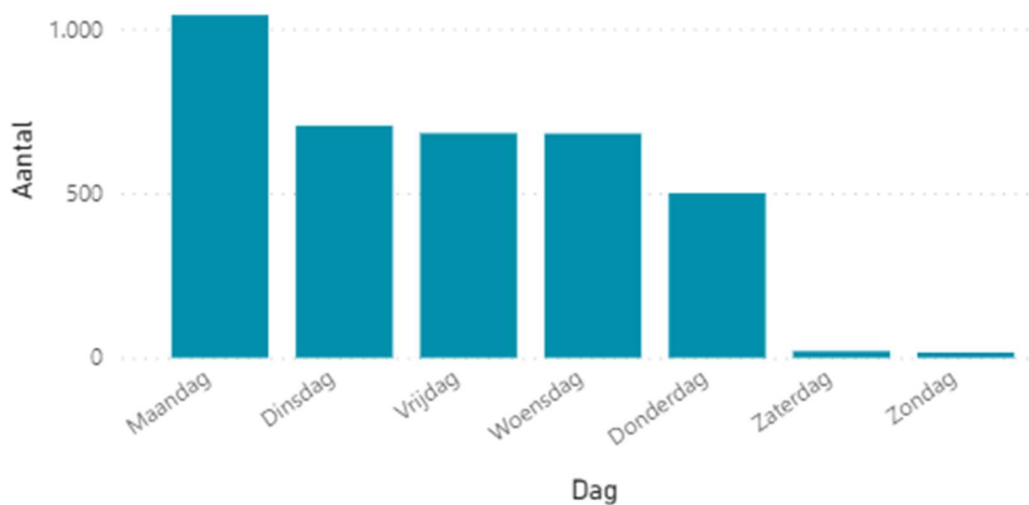

³ Bij anonieme meldingen is dit niet goed na te gaan.

Van de 2.429 personen zijn 577 personen (24%) in het afgelopen jaar vaker dan één keer bij het MAB gemeld (variërend van twee tot 26 meldingen). In 2022 lag dit percentage op 22%, in 2021, 2020 en 2019 op 18%, 15% en 10%. Zowel het aantal meldingen als het aantal unieke personen is in 2023 vergeleken met de jaren ervoor fors toegenomen, zie figuur 3.

De meeste meldingen zijn binnengekomen op maandag (zie figuur 4). Het aantal meldingen op maandag wijkt af van de aantallen op de andere werkdagen, dit komt omdat op maandag ook alle digitale meldingen verwerkt worden die in het weekend naar het meldpunt verstuurd zijn.

Figuur 4. Aantal meldingen per werkdag in 2023

Uit welke gemeente is de melding afkomstig?

Tabel 1 laat het aantal meldingen zien dat in het afgelopen jaar is binnengekomen bij het MAB. In de tabel is te zien dat veel meldingen uit Amersfoort en Utrecht zijn gekomen (respectievelijk 656 en 1.247 meldingen).

In het halfjaarrapport van 2023 is op basis van de meldingen die in de eerste zes maanden van 2023 zijn binnengekomen een prognose gemaakt voor 2023 (zie grijze kolom in tabel 1). Uiteindelijk blijkt het aantal meldingen bij het MAB in 2023 2% hoger te liggen dan de gemaakte prognose. Vergeleken met het totaal aantal meldingen in voorgaande jaren betekent het totaal van 3.645 meldingen een forse toename (was 2.742 meldingen in 2022; 1.653 meldingen in 2021, 874 meldingen in 2020 en 432 meldingen in 2019)⁴.

In Tabel 2 wordt het aantal unieke personen dat bij het MAB is aangemeld per gemeente getoond. In Baarn, Soest en Woudenberg ligt het gemiddeld aantal meldingen per persoon iets hoger. Verder is te zien dat in Amersfoort, Baarn, IJsselstein, Lopik, Utrecht en Woerden relatief veel personen per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder gemeld worden, terwijl in Bunschoten, Montfoort en Woudenberg het aantal gemelde personen ruim onder het gemiddelde ligt.

⁴ Er is steeds gerekend met de meldingen afkomstig van de 17 gemeenten die per 2023 bij het MAB zijn aangesloten.

Tabel 1. Aantal meldingen per gemeente bij MAB in 2023

	Aantal	Percentage (%)	Aantal in 2022	Aantal in 2021	Prognose 2023*
Amersfoort	656	18,0	189	148	567
Baarn	178	4,9	149	48	165
Bunschoten	40	1,1	38	20	40
De Ronde Venen	118	3,2	121	71	138
Houten	110	3,0	78	33	127
IJsselstein	153	4,2	132	57	165
Leusden	85	2,3	66	33	94
Lopik	46	1,3	50	29	52
Montfoort	26	0,7	19	12	25
Nieuwegein	155	4,3	128	50	158
Oudewater	27	0,7	31	19	19
Soest	192	5,3	136	42	190
Stichtse Vecht	201	5,5	244	209	204
Utrecht	1.247	34,2	960	623	1204
Vijfheerenlanden	171	4,7	123	104	194
Woerden	200	5,5	146	132	208
Woudenberg	33	0,9	23	2	27
Buiten regio Utrecht	7	0,2	9	21	8
Totaal	3.645	100,0	2.742	1.653	3.583

*op basis van halfjaarcijfers 2023

Tabel 2. Aantal unieke personen per gemeente bij MAB in 2023

	Aantal	Percentage (%)	Gemiddeld aantal meldingen per persoon	Per 10.000 inwoners
Amersfoort	406	16,7	1,62	32,6
Baarn	82	3,4	2,17	40,7
Bunschoten	25	1,0	1,60	14,5
De Ronde Venen	79	3,3	1,49	21,7
Houten	81	3,3	1,36	20,8
IJsselstein	89	3,7	1,72	36,2
Leusden	62	2,6	1,37	23,2
Lopik	38	1,6	1,21	32,9
Montfoort	19	0,8	1,37	17,4
Nieuwegein	114	4,7	1,36	21,6
Oudewater	19	0,8	1,42	23,3
Soest	95	3,9	2,02	25,0
Stichtse Vecht	143	5,9	1,41	27,5
Utrecht	887	36,5	1,41	30,5
Vijfheerenlanden	126	5,2	1,36	27,1
Woerden	141	5,8	1,42	33,8
Woudenberg	16	0,7	2,06	15,1
Buiten regio Utrecht	7	0,3	1,00	-
Totaal	2.429	100,0	1,50	28,5

Wie is de melder?

De meeste meldingen zijn door de politie (80%) gedaan, zie tabel 3. Andere melders zijn bezorgde burgers/ buurtbewoners (7%), familie of de persoon in kwestie zelf (3%) en hulpverleners van woningcorporaties (2%). In de categorie 'anders' zijn meldingen te vinden onder andere afkomstig van vluchtelingenwerk, begeleid wonen, bewindvoerders en openstaande meldingen. Ook de procesregisseurs van de GGD vallen onder deze categorie, zij doen meldingen van personen die vanuit de WvGGZ-procedure doorgezet worden naar het MAB.

Jan, 77 jaar, alleenstaand, (beginnende) dementie, nachtelijk decorumverlies.

Hij is verschillende keren door de politie in verwarde toestand op straat aangetroffen. Jan heeft een klein netwerk en is niet goed in beeld bij de hulpverlening. Er speelt veel schaamte, hulp wordt radicaal afgewezen. Ook is er sprake van verwaarlozing/vervuiling van zijn woning.

Vergeleken met 2019 t/m 2022 neemt het aantal politiemeldingen gestaag toe (was respectievelijk 39%, 54%, 70%, 78% en is nu 80%). Het aantal meldingen van familie en bezorgde burgers neemt daarentegen af (was respectievelijk 29%, 28%, 18%, 13% en is nu 10%). Ook meldingen afkomstig van de ambulancezorgprofessionals van de RAVU en de sociale wijkteams zijn in de afgelopen jaar sterk afgenomen (RAVU: was 13% in 2019 en is nu 1,3%; sociale wijkteams: was 6,5% in 2019 en is nu 1,0%).

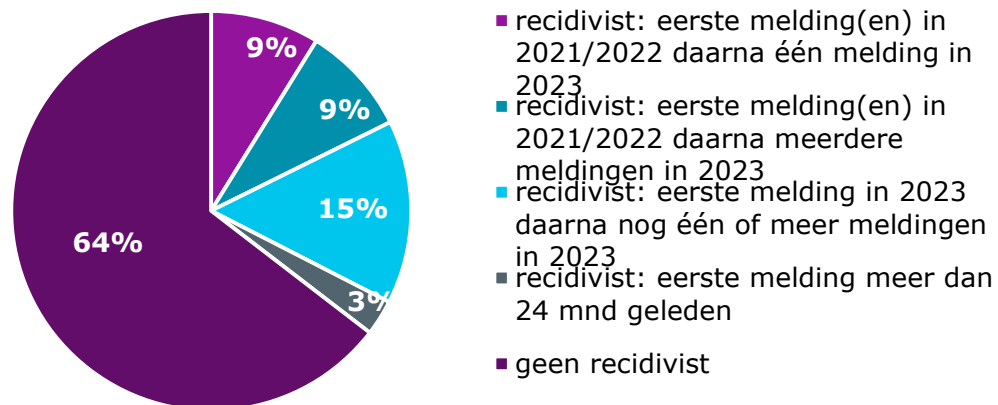
Tabel 3. Aantal meldingen per categorie melder bij MAB in 2023

	Aantal	Percentage (%)
Persoon zelf	6	0,2
Familielid of essentiële naaste	100	2,7
Bezorgde buurtbewoner/burger	270	7,4
Hulpverlener sociaal wijkteam	38	1,0
Hulpverlener gemeente (Sociale Zaken, Arbeidsintegratie, etc.)	34	0,9
Hulpverlener in GGZ/verslavingszorg	20	0,5
Hulpverlener van Veilig Thuis	3	0,1
Politie	2.924	80,2
Ambulancezorgprofessional	47	1,3
Huisarts/ huisartsenpost	21	0,6
Medewerker woningcorporatie	78	2,1
Anders	104	2,9
Totaal	3.645	100,0

Over wie is gemeld?

Voor alle personen waarover een melding bij het MAB binnenkomt, wordt nagegaan of het recidive betreft. Er is sprake van een recidivemelding als er in de afgelopen 24 maanden al eerder een melding van dezelfde persoon bij het MAB of een andere OGGZ-product van GGDrU (zoals WHP, WvGGZ of ViA) is binnengekomen. Bij 33% (790 personen) is dit het geval geweest. Dit percentage ligt hoger vergeleken met 2022, 2021 en 2020, toen respectievelijk 28%, 25% en 19% van alle personen een recidivemelding had.

Figuur 5. Percentage unieke personen met wel of geen recidive OGGZ-melding

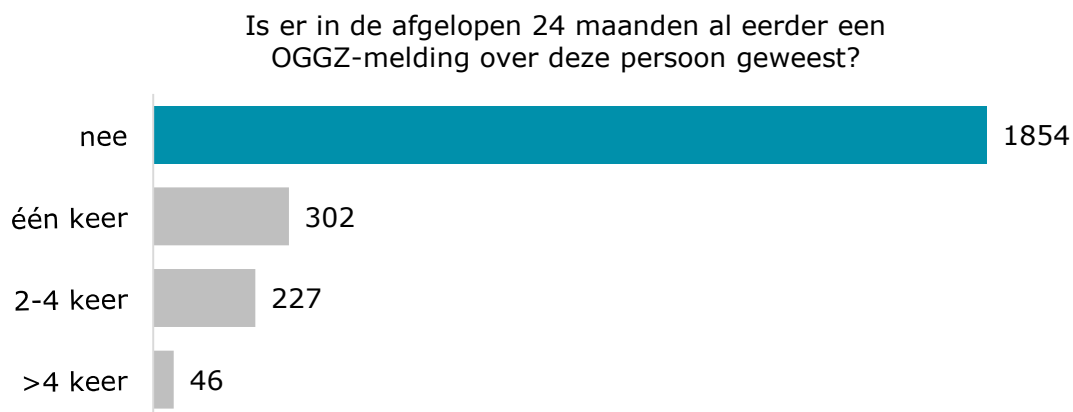
In totaal zijn 860 personen ooit eerder bij het MAB of een andere OGGZ-product aangemeld. Bij 360 personen (15%) gaat het uitsluitend om meerdere OGGZ-meldingen in 2023 (lichtblauwe kleuring in cirkeldiagram van figuur 5). Bij 240 personen (18%) zijn zowel vóór 2023 als in 2023 meerdere OGGZ-meldingen binnengekomen; bij 215 personen (9%) ging het om (een) eerdere melding(en) in 2021/2022 en één melding in 2023 (lila kleuring in cirkeldiagram); bij 215 personen (9%) ging het om (een) eerdere melding(en) in 2021/2022 en meerdere meldingen in 2023 (blauwgroene kleuring in cirkeldiagram). Tenslotte zijn 70 personen (3%) al eens eerder aangemeld, echter wel langer dan 24 maanden geleden (grijze kleuring in cirkeldiagram). Vergeleken met 2022 is vooral de groep recidivisten met (een) eerdere melding(en) in 2021/2022 en daarna één of meerdere meldingen in 2023 toegenomen (was 13% en is nu 18%).

Kevin, 22 jaar, woont thuis.

Geen studie/werk, zit veel op zijn kamer te gamen. Heeft verkeerde vrienden, is door de politie aangemeld vanwege lachgas gebruik. Er is sprake van meervoudige problematiek: het traject naar zelfstandigheid op een 'gezonde' manier loopt vast (woningcrisis/inflatie/schulden/ontwrichte thuissituatie). Kevin heeft geen hulpvraag maar het excessieve lachgasgebruik is op termijn een gevaar voor hemzelf en zijn omgeving.

Onder de groep recidivisten waar in de afgelopen 24 maanden meerdere meldingen over zijn binnengekomen, is te zien dat het bij 302 personen (53%) om één eerdere melding gaat; bij 227 personen (39%) om twee tot vier eerdere meldingen en bij 46 personen (8%) om vijf of meer eerdere meldingen (zie figuur 6).

Figuur 6. Aantal personen dat vaker bij MAB gemeld is in 2023

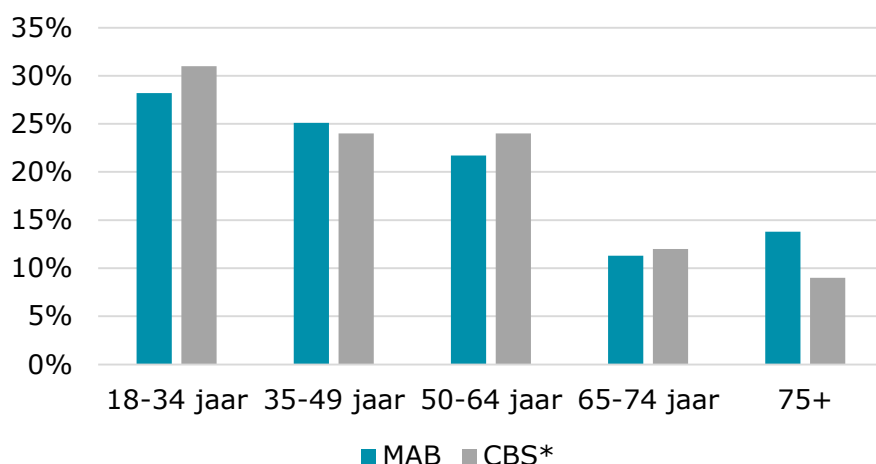

Demografie

Van de 2.429 unieke personen waar 3.645 meldingen over binnengekomen zijn, betreft het 56% mannen en 44% vrouwen.

Figuur 7 laat de leeftijdsverdeling van het MAB zien in vergelijking tot de CBS leeftijdsverdeling van de bevolking vanaf 18 jaar voor de 17 gemeenten die aangesloten zijn bij het MAB in GGD regio Utrecht in 2023. Er zijn in het afgelopen jaar ook meldingen over personen van onder de 18 jaar bij het MAB binnengekomen (62 personen, 2,7% van het totaal aantal personen). Deze leeftijdsgroep staat niet weergegeven in de grafiek omdat het een vertekend beeld geeft. 20% van de populatie in de MAB-regio is namelijk jonger dan 18 jaar. Dat deze percentages zo van elkaar verschillen (1,5% vs. 20%) komt omdat hulp aan jongeren tot 18 jaar vanuit de Jeugdwet geregeld wordt en een melding dus eerder bij het WMO-loket van de desbetreffende gemeente binnen zal komen dan bij het MAB.

Figuur 7. Leeftijdsverdeling van de gemelde personen bij MAB in 2023

*CBS: leeftijdsverdeling van de totale bevolking van de 17 gemeenten aangesloten bij het MAB in GGD regio Utrecht in 2023

Wat opvalt is dat bij het MAB relatief veel personen van 75 jaar en ouder worden gemeld. Toch is er vanaf 2019 een trend te zien dat de gemiddelde leeftijd van de aangemelde personen bij het MAB steeds lager wordt. Terwijl het aandeel personen van 65 jaar of ouder stabiliseert rond 24% is er in de categorie 18-34 jaar een toename te zien van 22% in 2020 naar 27% in 2023.

Circa 60% van de gemelde personen is alleenstaand⁵. Van de gemelde personen die niet alleenstaand zijn, maken bij 33% kinderen deel uit van het huishouden. De meeste gemelde personen wonen in een sociale huurwoning (41%), 5% in een particuliere huurwoning, 9% heeft een koopwoning, 19% is inwonend (meestal bij vader of moeder), 13% heeft beschermd/begeleid wonen en 13% is dakloos (=92 personen)⁶.

De reden van de melding

In totaal zijn er van 3.542 meldingen (niet alle meldingen zijn op het moment van analyse voor dit jaarverslag verwerkt) 6.416 redenen opgegeven waarom er zorgen zijn en/of hulp nodig is. Per melding zijn dit gemiddeld 1,8 redenen (percentages per melding tellen daarom niet tot 100% op). De meest genoemde reden is psychiatrische problematiek (69%). Ander veel genoemde redenen zijn sociale problematiek (41%), verslavingsproblematiek en somatische problematiek (respectievelijk 24% en 17%), zie verder tabel 4.

Tabel 4. Redenen van de meldingen naar aantal en soort bij MAB in 2023

	Aantal keer genoemd	Percentage (%)
Financiële problematiek	191	5,4
Huisvestingsproblematiek	250	7,1
Somatische problematiek	604	17,1
Psychiatrische problematiek	2.446	69,1
Verslavingsproblematiek	857	24,2
Sociale problematiek	1.446	40,8
Woonhygiëne problematiek	384	10,8
Huiselijk geweld en/of kindermishandeling	238	6,7
TOTAAL	6.416	% telt niet op tot 100

Het zorgtraject

Bij aanmelding bij het MAB wordt aan de melder gevraagd of de persoon in kwestie op dat moment in behandeling is of WMO-ondersteuning ontvangt. Dit zijn vragen die moeilijk in te vullen zijn omdat de melder, bijvoorbeeld als het een bezorgde burger betreft, deze informatie niet altijd paraat heeft. Daarnaast zijn op het moment van schrijven van deze rapportage ook nog veel dossiers in behandeling. Bij elkaar gaat het om ongeveer 7% van alle meldingen waar momenteel geen informatie over het zorgtraject is. Tijdens het zorgtraject heeft bij dertien meldingen geen vervolgactie of monitoring plaatsgevonden omdat de gemelde personen (betreft 11 personen) in de periode tussen melding en vervolgactie overleden zijn. De doodsoorzaak van deze gevallen is onbekend.

⁵ De gezinssituatie van 985 personen is niet bekend (41% van alle gemelde personen).

⁶ De huisvestingsituatie van 1.714 personen is niet bekend (71% van alle gemelde personen).

Tabel 5. Vervolgacties (meerdere acties mogelijk) die door GGDrU zijn ingezet in 2023

	Aantal	Percentage (%)
Toeleiding Altrecht bemoeizorg	16	0,4
Toeleiding Kwintes bemoeizorg	7	0,2
Toeleiding Yulius bemoeizorg	3	0,1
Doorzetten naar betreffende lokale structuur	1005	28,2
Doorzetten naar huisarts/POH	308	8,6
Doorzetten naar WHP	8	0,2
Doorzetten naar WvGGZ	4	0,1
Doorzetten naar ViA	0	0
Doorzetten naar passende partij buiten de regio	5	0,1
Voor stad Utrecht: doorzetten naar gebiedsteams	312	8,8
Terugleiden naar zorgverlener	1.852	52,0
Telefonische advisering (wijkteam)	17	0,5
Advies aan melder of betrokken instantie	118	3,3
Advies aan gemelde(n)	129	3,6
Advies melding Veilig Thuis	46	1,3
Bij elkaar brengen van betrokken partijen	19	0,5
Anders, nog in behandeling	81	2,3
Anders, overleden	11	0,3
Totaal	3.941	telt niet op tot 100%

Bij 71% van de meldingen die meegenomen zijn in de analyses, is aangegeven dat de persoon in kwestie op het moment van de melding al hulp ontvangt. Bij 25% van de meldingen is geen hulp aanwezig en bij 4% is dit onbekend. Als er hulp aanwezig is, gaat het meestal om psychiatrische problematiek.

Van deze 2.520 meldingen waar al zorgverlening aanwezig is, gaat het bij ruim 30% om meer dan één zorgverlener (percentages tellen daarom niet op tot 100%). Het betreft hulp van GGZ/verslavingszorg (43%), het sociaal wijkteam (30%), huisarts/POH (28%), specialistische ambulante begeleiding (22%), andere (zorg)professionals (12%), Veilig Thuis (4,3%) en LVB-zorg (1,4%).

In tabel 5 is te zien welke vervolgacties door GGDrU zijn ingezet. In 11% van de meldingen is meer dan één actie ingezet (daarom tellen de percentages per melding niet op tot 100%). In de tabel is te zien dat bij 37% van alle meldingen het sociaal wijkteam/gebiedsteam ingezet is en 1.852 keer (52%) terugleiding naar zorgverlener heeft plaatsgevonden.

Bij 93% van alle meldingen is na triage hulpverlening ingezet. Bij de meldingen waarin dit niet gebeurd is, ging het om meldingen waar de melder of betrokken instantie geadviseerd is en het vervolg zelf opgepakt heeft.

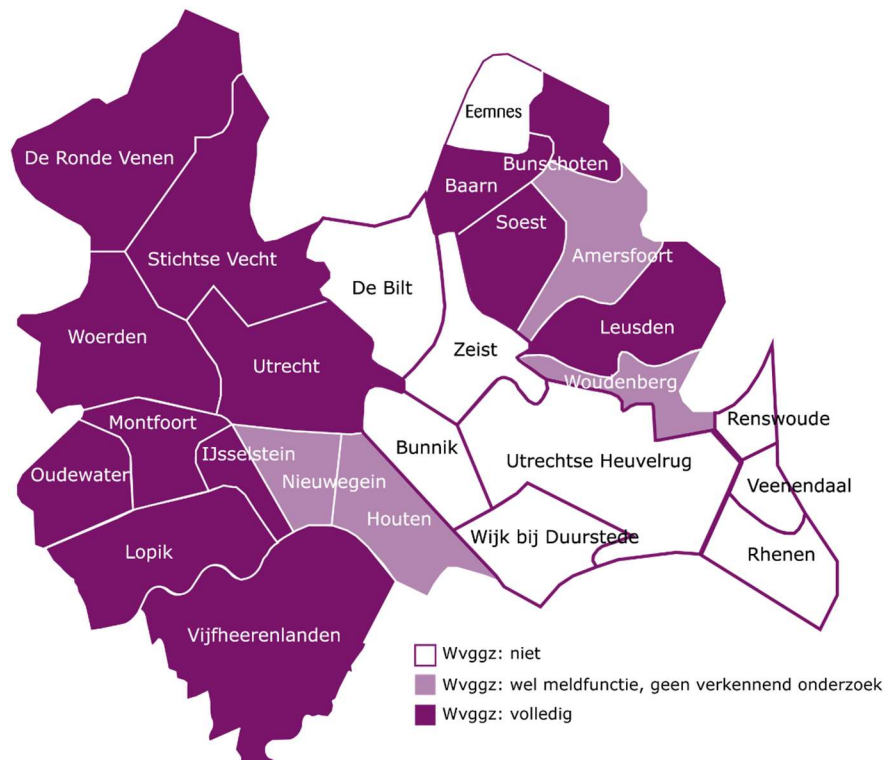
Als de melding doorgezet is naar een hulpverlener wordt binnen acht weken navraag gedaan om te weten of de melding is opgepakt en een casushouder betrokken is bij de melding. Van alle meldingen die doorgezet zijn naar een hulpverlener is bij 85% een casushouder betrokken, bij 3% is dit niet het geval en bij 12% moet deze monitorvraag nog uitgezet/beantwoord worden. Er zijn verschillende redenen waarom er geen casushouder ingezet is bij het oppakken van de melding. Meestal heeft het ermee te maken dat er geen hulpverleningstraject opgestart hoeft te worden. Het kan zijn dat de gemelde persoon niet te bereiken/onvindbaar/overleden is of dat een eenmalige hulpinterventie voldoende is geweest.

Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg

Sinds 2020 is het mogelijk om iemand bij het MAB aan te melden die psychische hulp nodig heeft in het kader van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ). Het MAB voert deze WvGGZ meldfunctie uit voor 17 gemeenten (zie figuur 8). De WvGGZ is er alleen wanneer het echt niet anders kan, bijvoorbeeld wanneer vrijwillige hulpverlening niet toereikend is. De WvGGZ biedt zorgverleners instrumenten om verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk te geven. De WvGGZ betekent niet dat een persoon altijd verplicht opgenomen wordt. Het kan ook zijn dat de betrokkene niet wordt opgenomen maar thuis verplichte behandeling (ambulante zorg) krijgt.

Als een WvGGZ-melding bij het MAB binnenkomt, zal eerst triage plaatsvinden om te kijken of een zogenaamd verkennend onderzoek (VO) nodig is. Tijdens dit VO moet duidelijk worden of de persoon zichzelf of anderen ernstig nadeel kan toebrengen, of er sprake is van een vermoeden van een psychiatrische stoornis en of er noodzaak is tot verplichte zorg. Het VO kan uitgevoerd worden door GGDrU of de gemeente. Het MAB heeft van 13 gemeenten de opdracht gekregen het VO uit te voeren (zie figuur 8). Dit VO moet binnen 14 dagen na een melding worden ingediend bij de Officier van Justitie. Als de uitslag van het VO positief is, zal de aanvraag tot zorgmachtiging bij de Officier van Justitie ingediend worden. Als niet aan alle drie voorwaarden om een zorgmachtiging aan te vragen wordt voldaan, bijvoorbeeld als er geen sprake is van een vermoeden van een psychiatrische stoornis, of als iemand al psychiatrische behandeling krijgt of open staat voor vrijwillige zorg, zal er geen verzoek tot aanvraag van een zorgmachtiging worden gedaan. Het MAB zal dan onderzoeken welke vrijwillige zorg opgestart kan worden of een vervolg kan krijgen.

Figuur 8. Uitvoering WvGGZ door Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB)⁷

⁷ Met ingang van 2024 nemen Amersfoort en Woudenberg het volledige WvGGZ traject bij GGDrU af.

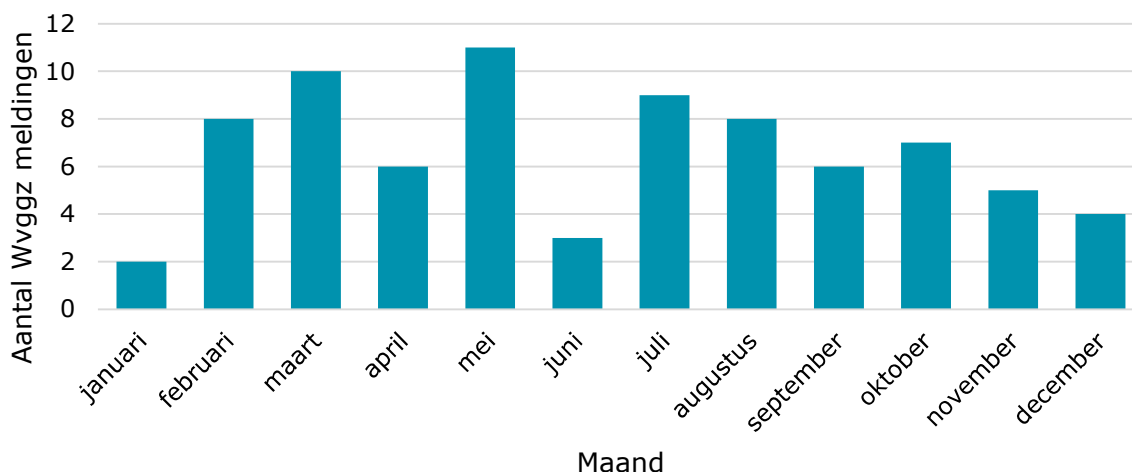
Resultaten WvGGZ-meldingen

Aantal meldingen

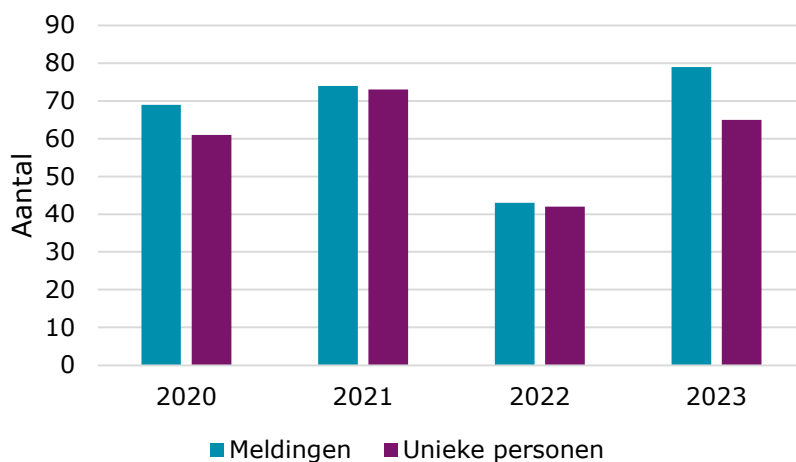
In 2023 zijn, naast de 3.645 reguliere meldingen, 79 meldingen bij het MAB binnengekomen in het kader van WvGGZ. Gemiddeld heeft het MAB 6,5 meldingen WvGGZ per maand ontvangen. Het aantal WvGGZ-meldingen per maand varieerde van twee tot elf meldingen. In 2022 waren in eenzelfde periode minder WvGGZ-meldingen⁸ bij het meldpunt binnengekomen (43 meldingen) terwijl het in 2021 en 2020 om vergelijkbare aantallen ging (respectievelijk 74 en 69 meldingen).

De 79 WvGGZ-meldingen hebben betrekking op 65 personen. Over negen personen zijn in 2023 twee tot vier WvGGZ-meldingen binnengekomen.

Figuur 9. Aantal WvGGZ-meldingen bij het MAB per maand in 2023

Figuur 10. Aantal WvGGZ-meldingen en unieke personen 2023 vergeleken met 2022, 2021 en 2020

⁸ Er is steeds gerekend met de meldingen afkomstig van de 17 gemeenten die per 2021 bij het MAB zijn aangesloten.

Uit welke gemeente is de melding afkomstig?

In totaal voert het MAB voor 13 gemeenten zowel de meldpuntfunctie als het VO uit (zie tabel 6, paars). Voor vier gemeenten voert het MAB alleen de meldpuntfunctie uit (Nieuwegein, Houten, Amersfoort en Woudenberg, zie tabel 5, lichtpaars) en negen gemeenten nemen geen WvGGZ-diensten van GGDrU af (zie figuur 8).

Tabel 6 laat zien dat de meeste WvGGZ-meldingen uit stad Utrecht zijn gekomen (30%). Als tijdens de triage blijkt dat er geen sprake is van een vermoeden 1.- dat de persoon zichzelf of anderen ernstig nadeel kan toebrengen, of 2.- van een psychiatrische stoornis, of 3.- dat er noodzaak is tot verplichte zorg, zal er geen VO plaatsvinden. De WvGGZ-aanvraag wordt gestopt en het MAB zal onderzoeken welke vrijwillige zorg opgestart kan worden of een vervolg kan krijgen. Dit is in 2023 47 keer voorgekomen.

Er is door GGDrU 26 keer een VO uitgevoerd. Daarnaast hebben zes WvGGZ-meldingen uit Amersfoort geleid tot een verzoek VO aan de betreffende gemeente om zelf te beoordelen of VO nodig is.

Tabel 6. Aantal WvGGZ-meldingen per gemeenten in 2023

	WvGGZ-melding aantal	WvGGZ-melding %	Unieke personen	Verkennd Onderzoek	Doorgezet naar MAB
Amersfoort	13	16,5	10	6*	7
Baarn	10	12,7	4	6	4
Bunschoten	0	0	0	0	0
De Ronde Venen	0	0	0	0	0
Houten	2	2,5	2	0	2
IJsselstein	1	1,3	1	1	0
Leusden	6	7,6	5	3	3
Lopik	0	0	0	0	0
Montfoort	0	0	0	0	0
Nieuwegein	1	1,3	1	0	1
Oudewater	1	1,3	1	1	0
Soest	9	11,4	6	5	4
Stichtse Vecht	4	5,1	4	2	2
Utrecht	24	30,4	24	5	19
Vijfheerenlanden	8	10,1	7	3	5
Woerden	0	0	0	0	0
Woudenberg	0	0	0	0	0
Totaal	79	100,0	65	32*	47

* Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Woudenberg voeren zelf VO uit.

In bijlage B is een verdieping op tabel 6 te zien waar per gemeente aangegeven staat welke vervolgacties ondernomen zijn.

Van de 26 VO's die door GGDrU zijn uitgevoerd in 2023 zijn 22 aanvragen m.b.t. voorbereiden verzoekschrift van een zorgmachtiging (ZM) bij het Openbaar Ministerie (OM) ingediend. Bij 12 aanvragen is de ZM afgewezen. Reden van deze afwijzingen was

dat bij sommige aanvragen een wijziging in de persoonlijke situatie plaatsvond tijdens de OM-procedure (detentie, langdurig opgenomen, voldoet niet aan criteria).

Er is negen keer een ZM afgegeven (41%) en één aanvraag loopt nog. Daarnaast heeft GGDrU zesmaal een VO geadviseerd aan de gemeenten waarvoor de GGD alleen de meldpuntfunctie uitvoert. Er zijn zes aanvragen bij het OM gedaan en hiervan is één ZM afgegeven.

In het kort betekent dit dat van de 65 personen met een WvGGZ-melding er 32 (adviezen tot) VO's uit voortgekomen zijn (49%). Uiteindelijk zijn 26 ZM's ingediend en hiervan worden tien aanvragen voorbereid en is nog één aanvraag lopende (38%)⁹. De WvGGZ-meldingen die niet ingediend zijn bij het OM of waar geen ZM voor is afgegeven, zijn voor de gemeenten waarvoor GGDrU de meldpuntfunctie uitvoert, door het MAB verder opgepakt (zie bijlage 1).

Wie is de melder?

De meeste meldingen zijn door familie, naasten of bezorgde buurtbewoners (53%) gedaan, zie tabel 7.

Tabel 7. Aantal WvGGZ-meldingen per categorie melder in 2023

	Aantal	Percentage (%)
Familielid of naaste van persoon	10	12,7
Essentiële naaste van de persoon	8	10,1
Bezorgde burger	24	30,4
Hulpverlener in sociaal domein (bijv. sociaal wijkteam)	12	15,2
Hulpverlener in GGZ of verslavingszorg	7	8,9
Huisarts of POH	4	5,1
Politie	2	2,5
Gemeente (SZ, AI, etc.)	5	6,3
Medewerker woningcorporatie	3	3,8
Andere (zorg-)professional	4	5,1
Totaal	79	100

Over wie is gemeld?

Van de 65 unieke personen waar 79 WvGGZ-meldingen over binnengekomen zijn, betreft het 59% mannen en 41% vrouwen. Het gaat vooral om alleenstaanden (74%) en de meeste mensen wonen in een sociale huurwoning (41%), 17% woont vanuit particuliere huur, 11% heeft een koopwoning en 22% woont op een andere manier (zoals inwonend bij ouders, beschermd wonen). Vijf personen (7%) zijn op het moment van de WvGGZ-melding dakloos.

Dertien personen (20%) zijn voor 2023 al eerder voor WvGGZ bij GGDrU aangemeld geweest waarvan negen mensen in 2023 twee keer of vaker een WvGGZ-melding hebben gekregen.

⁹ Hierbij zijn de gemeenten die zelf VO uitvoeren meegeteld.

Mieneke, 63 jaar, alleenstaand, woont in een twee-onder-een-kapwoning.

De politie krijgt meldingen van geluidsoverlast. Het aantal meldingen neemt steeds meer toe. Mieneke heeft jarenlang behandeling gekregen in verband met haar psychiatrische problematiek. Het is al die jaren ook moeilijk geweest een passende behandeling te vinden waar Mieneke ook achter kon staan. De medicatie die haar gedrag zou kunnen stabiliseren, heeft ernstige bijwerkingen gegeven waardoor ze nu al enige tijd alle medicatie weigert. Ook hulpverlening laat ze nauwelijks meer toe. Het gaat steeds slechter met haar. De lijdensdruk is hoog, ze kan steeds minder goed voor zichzelf zorgen. Zo eet ze steeds minder, heeft er de rust niet voor. Ook kan ze haar huishouden niet meer voeren, haar woning is een grote chaos aan het worden. Mieneke is snel geagiteerd, kleine dingen brengen haar al van haar stuk waardoor zij gaat schreeuwen en dreigen. Steeds meer burens, ook verder op in de straat doen nu meldingen van overlast en dreigen zelf het heft in eigen handen te nemen want er wordt in hun ogen te weinig gedaan aan de (geluids-)overlast. Mieneke ervaart ook last van de burens, omdat ze hen niet als vriendelijk of helpend ervaart.

Vanuit het sociaal team wordt besloten voor Mieneke een aanmelding te doen voor de WvGGZ. Ze zien dat Mieneke door haar psychiatrische ziekte steeds slechter voor zichzelf zorgt waardoor haar gezondheid in gevaar komt. Ook zien ze dat de situatie in de buurt uit de hand dreigt te lopen. Er is veel geprobeerd om haar in behandeling te krijgen, maar omdat ze weigert vrijwillig medicatie te nemen, komt er geen verbetering. Het sociaal team ziet verplichte behandeling als overblijvende manier om Mieneke haar gedrag te stabiliseren en de rust in de buurt terug te krijgen.

Tabel 8 laat de leeftijdsverdeling van de WvGGZ-meldingen zien. De personen waarover een WvGGZ-melding gedaan is, zijn vaak in de leeftijd van 18 tot 34 jaar oud (31%).

Tabel 8. Leeftijdsverdeling van personen waarover een WvGGZ-melding binnengekomen is in 2023

	Aantal	Percentage (%)
18-34 jaar	20	30,8
35-49 jaar	19	29,2
50-64 jaar	14	21,5
65-74 jaar	9	13,8
75 jaar en ouder	3	4,6
Totaal	56	100

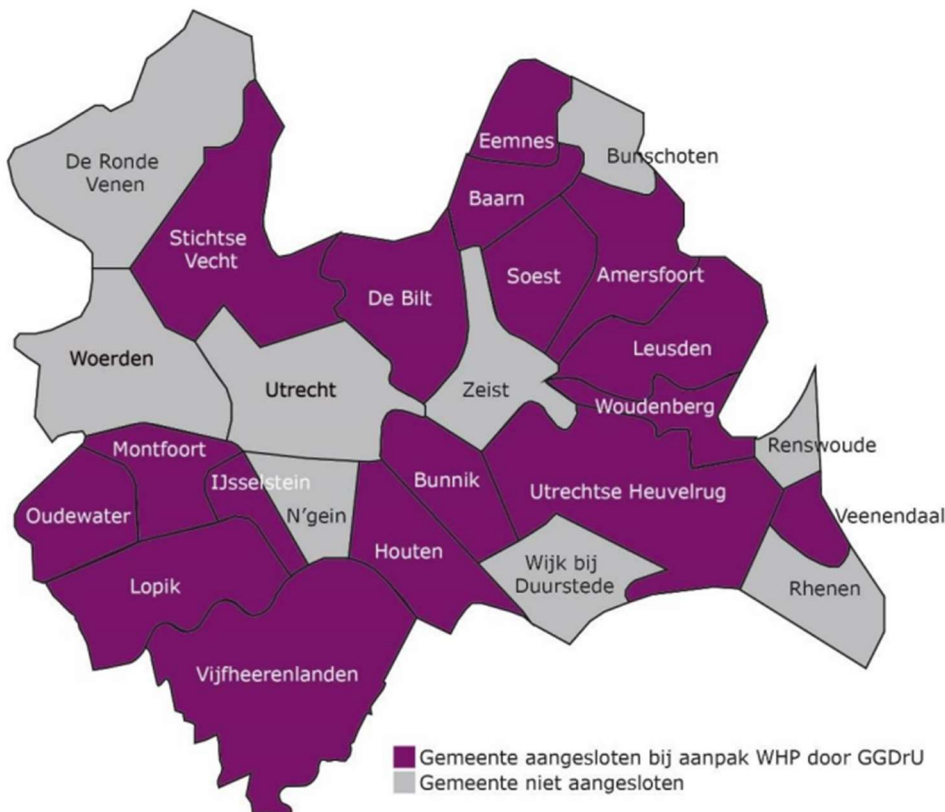
Woonhygiënische problematiek

Mensen kunnen om verschillende redenen zichzelf en hun woonomgeving ernstig vervuilen. Vereenzaming maar ook psychische en lichamelijke achteruitgang, dementie, een verstandelijke beperking, psychiatrische aandoeningen, extreme dierenliefde, verzamelwoede of verslaving kunnen hieraan ten grondslag liggen.

Als mensen hun woning laten vervuilen kunnen omwonenden daar veel last van hebben. De omwonenden hebben last van de stank of het ongedierte. Of ze maken zich zorgen om de leefsituatie van hun buurtgenoot. Vaak is het moeilijk deze mensen te verleiden tot een hulpverleningstraject omdat ze (in eerste instantie) niet geholpen willen worden.

Zowel burgers als hulp-/dienstverlenende organisaties kunnen een melding doen bij GGDrU. In onderstaande figuur staan de 17 gemeenten weergegeven (in paars) die in 2023 aangesloten zijn om gebruik te kunnen maken van de diensten van GGDrU in de aanpak van woonhygiënische problematiek (WHP).

Figuur 11. Aanpak van woonhygiënische problematiek door GGDrU

De meldingen die bij GGDrU binnenkomen variëren van lichte tot ernstige vervuiling. Meestal gaat het om licht problematische woonhygiëne, maar soms zijn het ernstige woonproblemen of er is sprake van extreme vervuiling en/of hoarding. In veel gevallen lukt het door inspanning van de hulpverlening van GGDrU om met medewerking van de 'veroorzaker(s)' de hygiënische woonproblemen binnen aanvaardbare grenzen te brengen.

Bij problematische woonhygiëne wordt altijd een traject ingezet gericht op zorg en hulpverlening. De intentie hierbij is om in overleg met de betrokkene(n) de vervuiling op vrijwillige basis aan te pakken. Als het niet lukt om iemand te bewegen om zelf of met hulp een einde te maken aan een ernstige onhygiënische toestand van de (overvolle) woning en/of tuin dan kan er opgeschaald worden naar bouw- en woningtoezicht van de desbetreffende gemeente die dwang uit kan oefenen. Dit traject is erop gericht de betrokkene(n) weer een menswaardig en gezond bestaan te geven. En is natuurlijk ook gericht op veiligheid in het kader van risico Volksgezondheid bij vervuiling en brandgevaar bij hoarding. Aansluitend aan het hulpverleningstraject wordt vanuit GGDrU nazorg geregeld om recidive te voorkomen.

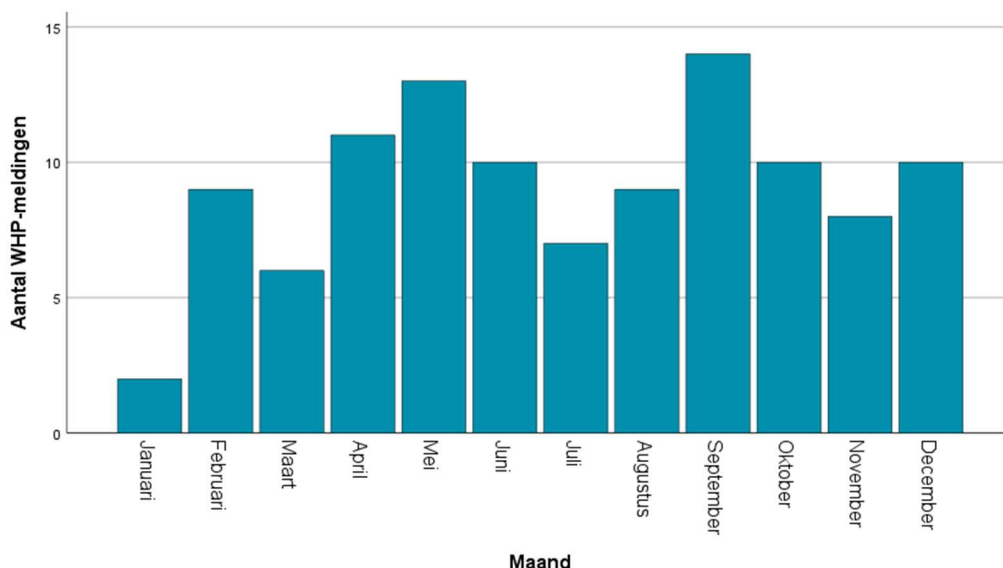
Bij lichte vervuilingen is het niet mogelijk een ruiming af te dwingen. Uit preventief oogpunt is het echter wel belangrijk om de lichte vervuilingen niet te laten escaleren tot ernstige vervuilingen. Daarom is het van belang dat vroegtijdig contact met de betreffende bewoner wordt gelegd, waarbij vooralsnog het bieden van ondersteuning prioriteit heeft.

Resultaten WHP-meldingen

Aantal meldingen

In 2023 zijn 109 WHP-meldingen bij GGDrU binnengekomen. Gemiddeld gaat het om ruim 9 WHP-meldingen per maand. Het aantal WHP-meldingen per maand varieerde van twee tot 14 meldingen.

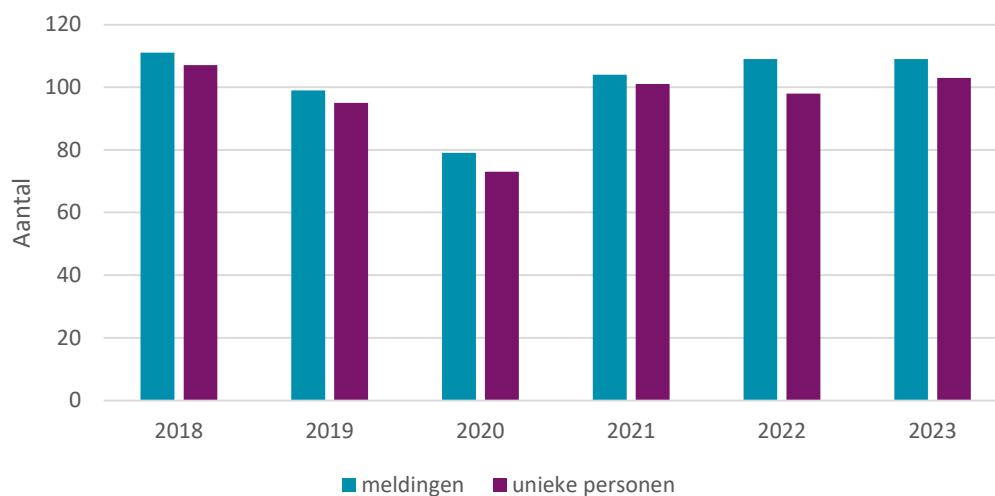
Figuur 12. Aantal WHP meldingen per maand in 2023

Het aantal WHP-meldingen in 2023 is in lijn met de aantallen die in eerdere jaren bij GGDrU zijn binnengekomen (zie figuur 13). Alleen in 2020 is er minder gemeld, mogelijk heeft dit te maken gehad met de coronacrisis en de quarantainemaatregelen.

De 109 WHP-meldingen hebben betrekking op 103 personen. Vijf personen (5%) zijn in het afgelopen jaar vaker dan éénmaal gemeld.

Figuur 13. Aantal WHP-meldingen en unieke personen in 2023 vergeleken met 2022-2018

Uit welke gemeente is de WHP-melding afkomstig?

Tabel 9 laat het aantal WHP-meldingen zien dat in het afgelopen jaar is binnengekomen bij GGDrU. In de tabel is te zien dat veel meldingen afkomstig zijn uit Amersfoort (19 meldingen). Vergeleken met eerdere jaren is het aantal WHP-meldingen in Baarn, Leusden en Veenendaal iets toegenomen en het aantal meldingen in Amersfoort, Stichtse Vecht en Vijfheerenlanden iets afgenomen.

Tabel 9. Aantal WHP-meldingen per gemeente in 2023 vergeleken met 2018-2022

Gemeente	Aantal in 2023	Percentage (%)	Aantal in 2018-2022	Percentage (%)
Amersfoort	19	17,4	93	24,3
Baarn	13	11,9	26	6,8
Bunnik	2	1,8	9	2,4
De Bilt	6	5,5	21	5,5
Eemnes	1	0,9	1	0,3
Houten	7	6,4	16	4,2
IJsselstein	4	3,7	14	3,7
Leusden	11	10,1	14	3,7
Lopik	3	2,8	12	3,1
Montfoort	-	-	2	0,5
Oudewater	2	1,8	-	-
Soest	10	9,2	30	7,9
Stichtse Vecht	12	11,0	70	18,3
Utrechtse Heuvelrug	4	3,7	10	2,6
Veenendaal	6	5,5	10	2,6
Vijfheerenlanden	8	7,3	52	13,6
Woudenberg	1	0,9	2	0,5
Totaal	109	100	382	100

In Tabel 10 wordt het aantal unieke personen dat vanwege WHP-problematiek is aangemeld per gemeente getoond. In Baarn en Leusden ligt het gemiddeld aantal meldingen per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder iets hoger terwijl in Montfoort, Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg het aantal gemelde personen onder het gemiddelde ligt.

Tabel 10. Aantal unieke personen met WHP-problematiek per gemeenten in 2023

	Aantal in 2022	Percentage (%)	Per 10.000 inwoners
Amersfoort	19	18,4	1,52
Baarn	10	9,7	4,97
Bunnik	2	1,9	1,64
De Bilt	6	5,8	1,75
Eemnes	1	1,0	1,32
Houten	7	6,8	1,80
IJsselstein	3	2,9	1,12
Leusden	11	10,7	4,47
Lopik	3	2,9	2,60
Montfoort	-	-	-
Oudewater	2	1,9	2,46
Soest	9	8,7	2,37
Stichtse Vecht	11	10,7	2,11
Utrechtse Heuvelrug	4	3,9	1,00
Veenendaal	6	5,8	1,13
Vijfheerenlanden	8	7,8	1,72
Woudenberg	1	1,0	0,94
Totaal	103	100,0	1,84

Wie is de melder?

De meeste meldingen zijn door bezorgde burgers en familieleden/naasten 23%, medewerkers van wooncorporaties (22%) en hulpverleners van wijkteams (21%) gedaan, zie tabel 11. Meldingen van andere (zorg)professionals zijn onder andere afkomstig van Ivb-zorg, Veilig Thuis, GGDrU, bemoeizorg, woonbegeleiding en welzijnswerk.

Tabel 11. Aantal meldingen per categorie melder bij WHP in 2023

	Aantal	Percentage (%)
Familieid of essentiële naaste	2	1,8
Bezorgde buurtbewoner/burger	23	21,1
Hulpverlener sociaal wijkteam	23	21,1
Hulpverlener gemeente (Sociale Zaken, Arbeidsintegratie, etc.)	8	7,3
Hulpverlener in GGZ/verslavingszorg	6	5,5
Politie	5	4,6
Ambulancezorgprofessional	1	0,9
Ziekenhuis	1	0,9
Huisarts / huisartsenpost /wijkverpleging/thuiszorg	8	7,3
Andere (zorg-)professional	8	7,3
Medewerker woningcorporatie	24	22,0
Totaal	109	100,0

Over wie is gemeld?

Bij alle personen waarover een WHP-melding binnenkomt, wordt nagegaan of het recidive betreft. Er is sprake van een recidivemelding als er al eerder een WHP-melding in de afgelopen jaren over dezelfde persoon bij het OGGZ-team is binnengekomen. Bij 20 personen (19%) is dit het geval geweest. Er kunnen verschillende redenen zijn voor een recidivemelding. Het kan zijn dat het uiteindelijk toch niet gelukt is om door te pakken als bijvoorbeeld is opgeschaald naar bouw- en woningtoezicht. Soms is de problematiek net niet ernstig genoeg om op te handhaven of de rechter wijst ontruiming af. In al deze gevallen wordt de melding afgesloten en kan het gebeuren dat de betrokken persoon later opnieuw gemeld wordt. Het gebeurt ook wel dat mensen weer in beeld komen wanneer de zorg afgeschaald wordt.

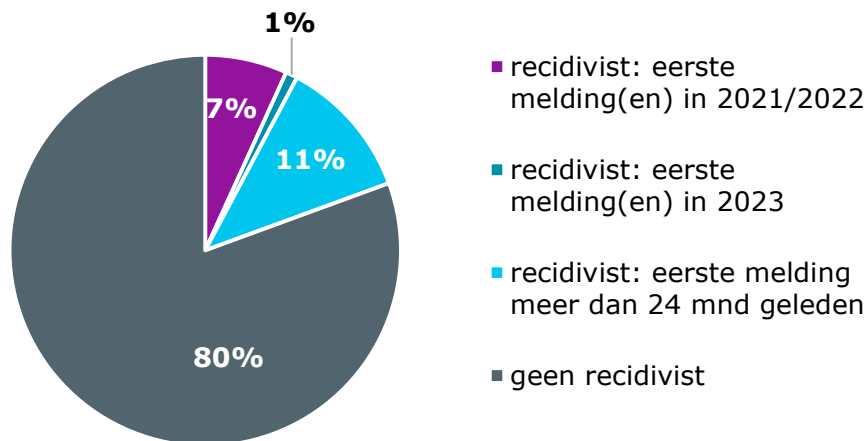
Omdat hoarding/vervuiling een hardnekkige problematiek is dat moeilijk te behandelen is, gebeurt het herhaaldelijk dat mensen weer vervallen in oud gedrag.

Gerard, 58 jaar, alleenstaand.

Sociaal geïsoleerd en aangemeld door bureaus vanwege overlast. Gerard is psychotisch, schreeuwt veel en vertoont vreemd gedrag. Verschillende bureaus hebben al een melding gedaan en ook de woningcorporatie is erbij betrokken. Samen met de politie kunnen ze echter niet veel doen omdat Gerard geen hulp toelaat. De woning vervuult steeds meer, de vuilnis wordt niet meer aan de straat gezet.

In figuur 14 is te zien dat veel personen meerdere keren zijn gemeld vanwege een WHP-melding (19%). Bij 11% vond de eerdere melding langer dan twee jaar geleden plaats.

Figuur 14. Percentage unieke personen met WHP-problematiek, uitgesplitst naar recidivisten

Demografie

Van de 103 unieke personen waar 109 WHP-meldingen over ontvangen zijn, betreft het 56% mannen en 44% vrouwen. In 2022 was het aandeel mannen hetzelfde. De gemiddelde leeftijd van de personen die in 2023 zijn aangemeld, is 62,6 jaar. De leeftijd varieerde van 24 tot 91 jaar. Dit is vergelijkbaar met de resultaten uit de periode 2018-2022.

Circa 80% van de gemelde personen is alleenstaand¹⁰. Van de 14 gemelde personen die niet alleenstaand zijn, maken bij twee personen kinderen deel uit van het huishouden. 62% van de gemelde personen woont in een sociale huurwoning, 31% heeft een koopwoning, 7% heeft een andere woonsituatie¹¹.

Welke problematiek speelt er?

In totaal zijn er voor de 81 meldingen 192 redenen opgegeven waarom er zorgen zijn en/of hulp nodig is¹². Per melding zijn dit gemiddeld 2,4 redenen (percentages per melding tellen daarom niet op tot 100%). De meest genoemde redenen naast woningvervuiling zijn sociale problematiek (59%), psychiatrische problematiek (28%) en somatische problematiek (25%), zie verder tabel 12.

¹⁰ De gezinssituatie van 26 personen is niet bekend (25% van alle gemelde personen).

¹¹ De huisvestingsituatie van 26 personen is niet bekend (25% van alle gemelde personen).

¹² De problematiek van 26 personen is niet bekend (25% van alle gemelde personen).

Tabel 12. Redenen van de WHP-meldingen naar aantal en soort in 2023

	Aantal keer genoemd	Percentage (%)
Financiële problematiek	7	8,6
Huisvestingsproblematiek	2	2,5
Somatische problematiek	20	24,7
Psychiatrische problematiek	23	28,4
Verslavingsproblematiek	11	13,6
Sociale problematiek	48	59,3
Woonhygiëne problematiek	81	100
TOTAAL	81	% telt niet op tot 100

Welke instantie is ingezet?

Bij problematische woonhygiëne wordt altijd een traject ingezet gericht op zorg en hulpverlening. De intentie hierbij is om in overleg met de betrokkene(n) de vervuiling op vrijwillige basis aan te pakken.

Bij het schrijven van dit jaarverslag zijn nog niet alle meldingen afgehandeld en gemonitord, 32 meldingen (30%) staan nog open. Plan van aanpak om hulp in te zetten is niet altijd uitgevoerd. Bij 14 van de 75 meldingen die in 2023 zijn afgesloten is alleen advies gegeven (19%), bij 7 meldingen was een WHP-traject niet nodig (9%), bij 10 meldingen was de betrokken persoon vertrokken, overleden of opgenomen (13%) en bij 4 meldingen verliep de hulp via andere netwerken (familie, vrijwilligers of wijkteam) (5%). Soms kan het gebeuren dat de procesregisseur van GGDrU bij een melding zeer weinig informatie heeft gekregen over de situatie van de gemelde persoon en diens woning en twijfelt over de ernst van de melding. Als de betrokken persoon dan ook nog moeilijk of niet te benaderen is, kan besloten worden om de melding af te sluiten. Dit is in 2023 zevenmaal gebeurd (9%).

Tabel 13 laat daarom van slechts 31 meldingen zien welke instanties zijn ingezet (41%). In deze tabel is te zien dat hulpverleners van het wijkteam (63%) vaak worden ingezet bij huisvervuiling. Ook huisartsen, medewerkers van gemeente, financiële dienstverlening en wooncorporaties (allen 14%) worden in veel gevallen gevraagd mee te helpen. Bij twee trajecten is bemoeizorg ingezet (6%). Tenslotte is te zien dat ook hier vaak meerdere instanties tegelijk ingezet worden (gemiddeld 1,6 instanties) en dat de percentages per melding daarom niet tot 100% optellen.

Tabel 13. Instanties die ingezet zijn na een WHP-melding in 2023

	Aantal	Percentage (%)
Bemoeizorg	2	5,7
(Ambulante) woonbegeleiding	4	11,4
Hulpverlener in sociaal domein (bijv. sociaal wijkteam)	22	62,9
Hulpverlener in GGZ/verslavingszorg	2	5,7
Financiële dienstverlening	5	14,3
Gemeente	5	14,3
Huisarts	5	14,3
Medewerker woningcorporatie	5	14,3
Andere (zorg)professional	7	20,0
Totaal	35	% telt niet op tot 100

Van alle personen die in 2023 bij WHP gemeld zijn is circa twee derde al in beeld bij (vaak meerdere) hulpverleningsinstanties. Zo heeft circa 60% contact met het sociaal wijkteam, een kwart met specialistische ambulante begeleiding/woonbegeleiding en een kwart met de wooncorporatie.

Dwangtraject nodig geweest?

Als het niet lukt om iemand te bewegen om zelf of met hulp een einde te maken aan een ernstige onhygiënische toestand van de woning en/of tuin dan kan dwang worden toegepast. In 2023 is herhaaldelijk een dwangtraject opgestart maar niet daadwerkelijk uitgevoerd omdat er voortijdig andere oplossingen aandienden. Uiteindelijk is slechts bij twee meldingen een dwangtraject uitgevoerd waarvan bij één melding ook binnentreding heeft plaatsgevonden.

Situatie bij afsluiting?

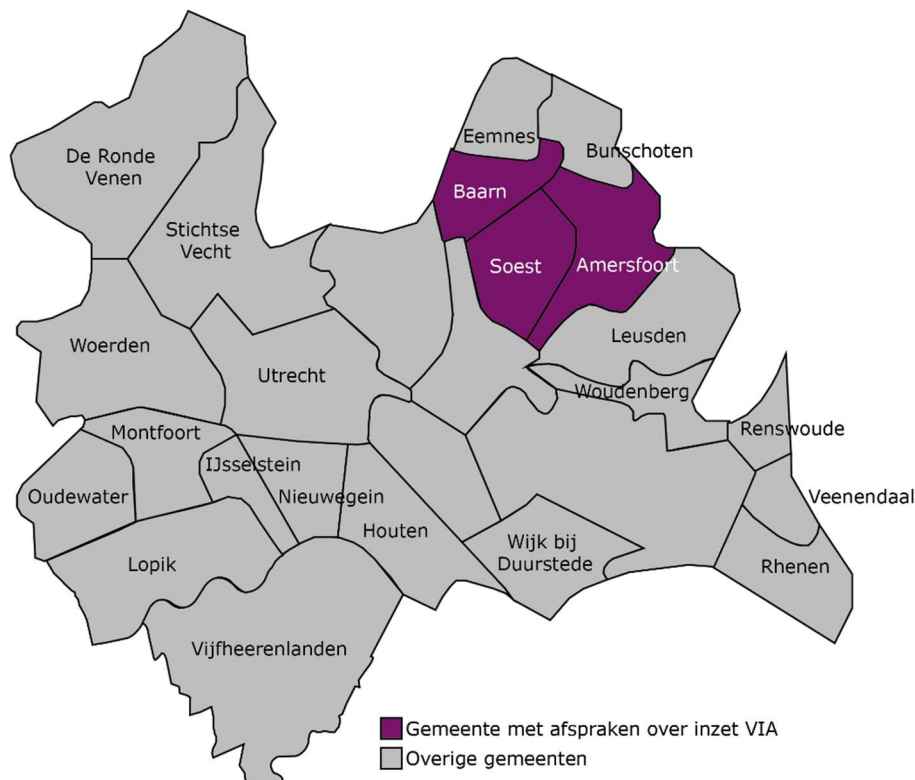
In 2023 zijn 65 meldingen die in 2023 zijn binnengekomen afgesloten. Voordat het WHP-dossier afgesloten wordt, vermeldt de procesregisseur of er regie over de hulp is aangewezen. Bij 77% van de casussen is dit het geval geweest. Meestal krijgt het wijkteam de regie (75%), soms specialistische ambulante begeleiding/woonbegeleiding of de familie (beide 8%).

Voorkom uithuiszetting (ViA)

Door huurachterstand en/of extreme overlast in combinatie met meervoudige problematiek kunnen mensen te maken krijgen met een dreigende huisuitzetting. De drie woningcorporaties uit Amersfoort, maar ook andere instanties, kunnen voor de gemeenten Amersfoort, Baarn en Soest (zie figuur 15) een melding doen bij GGDrU voor het inzetten van een ViA-traject. Het gaat om huurders van de woningcorporaties Portaal, De Alliantie, Omnia Wonen en Omthuis, bij wie sprake is van meervoudige problematiek en er een kans bestaat op een huisuitzetting. Veelal speelt een combinatie van problematiek op het gebied van verslaving, psychiatrie, verstandelijke beperking, financiën, vervuiling, verwaarlozing en overlast hierin een rol.

Door middel van het inzetten van een ViA traject wordt tijdig en actief hulpverlening en zorg aangeboden en indien nodig dwang en drang toegepast bij signalen van overlast en/of huurschulden. Het gaat om een integrale ketenaanpak, waarin volgens één plan, één aanpak met gezamenlijke doelstellingen gewerkt wordt onder procesregie van GGDrU.

Figuur 15. Aanpak van voorkom huisuitzetting door GGDrU

Resultaten ViA-meldingen

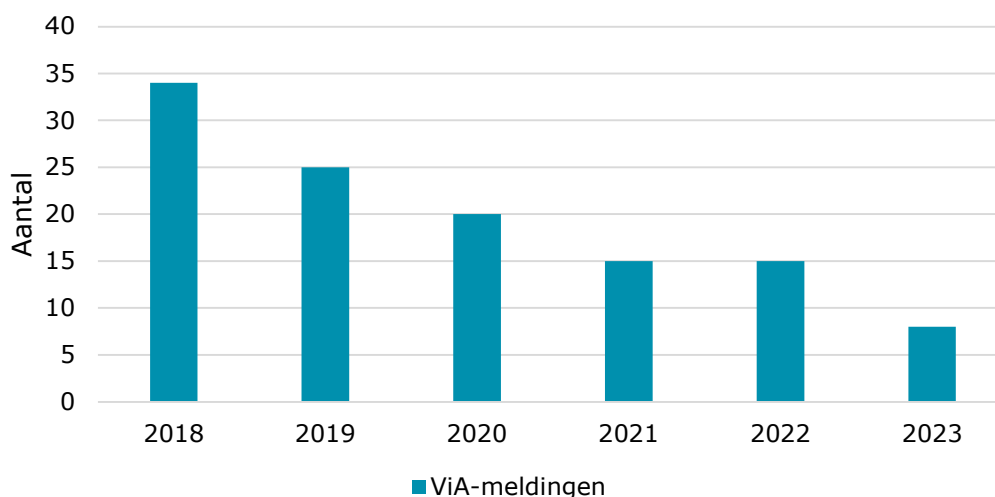
Aantal meldingen

In 2023 zijn acht nieuwe meldingen gedaan om een ViA-traject op te starten. In 2022 ging het om 15 WHP-meldingen. Van deze acht meldingen zijn, op het moment van schrijven van dit jaarverslag, vier dossiers afgesloten en zijn vier dossiers nog in behandeling.

Tabel 14. Aantal meldingen voor ViA-trajecten en aantal daadwerkelijk gestarte trajecten, uitgesplitst per gemeente voor de periode 2020-2023

Jaar	Gemeente	Corporatie	Aantal meldingen	ViA gestart?
2023	Amersfoort	Alliantie	2	0
		Portaal	2	0
		Omnia	1	1
	Soest	Portaal	2	nog open
	Baarn	Omthuis	1	nog open
2022	Amersfoort	Alliantie	4	3
		Omnia	1	1
		Portaal	4	1
	Baarn	Eemland Wonen	2	1
	Soest	Portaal	2	1
2021	Amersfoort	Alliantie	6	4
		Omnia	1	1
		Portaal	2	1
	Baarn	Eemland Wonen	3	3
	Soest	Portaal	3	2

Figuur 16. Aantal ViA-meldingen in 2023 vergeleken met 2022-2018

In figuur 16 is een daling in het aantal ViA-meldingen te zien. Dit is in lijn met de bevindingen van Aedes, landelijk vereniging van woningcorporaties. Aedes ziet dat de dalende trend bij zowel vonnissen als daadwerkelijke huisuitzettingen zich voortzet. Mede een oorzaak van deze dalende trend is dat woningcorporaties en gemeenten steeds meer aan vroegsignalering doen.

Zo is sinds begin 2021 het wettelijk verplicht om gegevens over huurachterstanden te delen met de gemeente. Daarnaast spannen woningcorporaties en andere verhuurders zich steeds meer in om met huurders maatwerkafspraken te maken.

Meldingen die niet in behandeling zijn genomen na screening

Bij vier meldingen waar geen ViA-traject is gestart ging het om woningen van woningcorporatie Portaal (2x) en Alliantie (2x). Bij twee meldingen is geen ViA-traject opgestart omdat de client weigert mee te werken. Bij één melding omdat de betalingsachterstanden zijn voldaan en bij één melding omdat de woningcorporatie niet akkoord is gegaan. Bij alle meldingen, ook waar geen daadwerkelijk ViA-traject is ingezet, is vervolgzorg geregeld.

Maryam, 34 jaar, alleenstaand en woonachtig in een huurwoning.

Komt oorspronkelijk uit Iran. Ze is met haar moeder en zusje naar Nederland gekomen, vader kwam pas vier jaar later. Maryam heeft een lastige relatie met haar vader. Ze is al jaren bekend met problematische schulden en op dit moment is er sprake van een dreigende ontruiming vanwege een enorme huurschuld. Maryam heeft een bewindvoerder, maar komt haar afspraken niet na. Ze is door haar bewindvoerder aangemeld voor een ViA-traject. Er is sprake van meervoudige problematiek op psychiatrisch gebied (veel last van paniekaanvallen), verslaving, geen werk/studie en een klein sociaal netwerk.

Wie is de melder en over wie is gemeld?

De vier meldingen die zijn afgehandeld zijn afkomstig van woningcorporatie (2x), sociaal wijkteam (1x) en financiële dienstverlening (1x). Bij één van deze meldingen betreft het een huishouden met kinderen.

De acht meldingen die in 2023 binnengekomen zijn hebben betrekking op vijf mannen en drie vrouwen. Ze hebben een gemiddelde leeftijd van 38 jaar, variërend van 22 tot 54 jaar.

Lopende trajecten vanuit voorgaande jaren

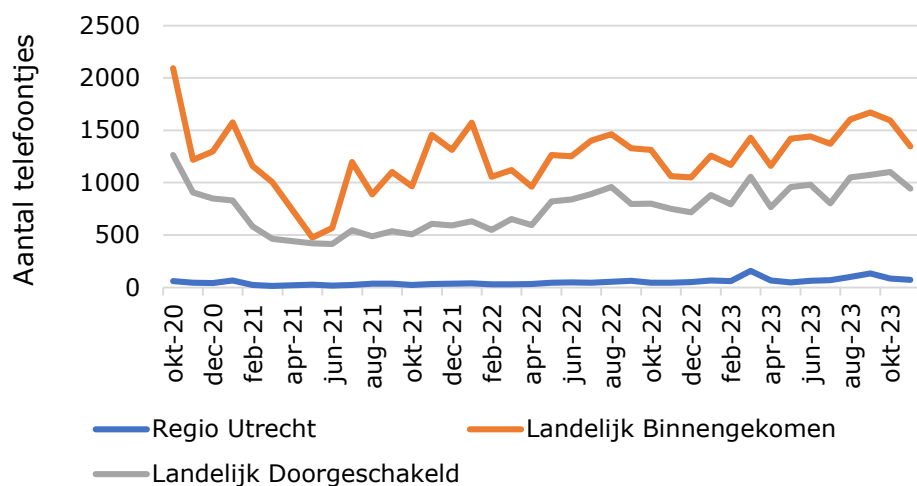
In 2022 en 2021 stonden nog 13 ViA-meldingen open. Hiervan zijn 12 ViA-meldingen in 2023 afgesloten (9 meldingen uit Amersfoort, twee uit Baarn en één uit Soest). Bij drie meldingen is geen ViA-traject opgestart en bij negen meldingen wel. Hiervan zijn zeven trajecten succesvol verlopen en twee traject niet omdat de cliënten de afspraken uit het contract niet nakwamen. Uiteindelijk zijn beide cliënten niet uitgezet omdat de ene client een regeling heeft kunnen treffen om aan de huurschuld te kunnen voldoen en bij de andere client is er een Bewindvoerder ingezet die maandelijks de huur betaald.

Opgemerkt dient te worden dat een niet-succesvol ViA-traject betekent dat de gestelde doelen ten aanzien van het creëren van een duurzame oplossing niet volledig behaald konden worden door onvoldoende of niet meewerken van de cliënt. Er is vaak wel beweging gekomen in een vastgelopen situatie. Voorbeeld hiervan is dat er wel Bewindvoering is ingezet binnen het ViA-traject of een betalingsregeling getroffen is, maar niet de wenselijk passende hulpverlening werd geaccepteerd.

BIJLAGE A

Overzicht van alle binnengekomen en doorgeschakelde meldingen van het landelijk meldpunt Zorgwekkend gedrag (tel: 0800-1205) in 2023. Dit meldpunt schakelt door naar het desbetreffende regionale/lokale meldpunt en ook naar het MAB.

Aantal telefoontjes			
Maand	Landelijk		MAB
	Binnengekomen	Doorgeschakeld	Binnengekomen
Januari 2023	1258	882	66
Februari 2023	1170	793	60
Maart 2023	1428	1056	159
April 2023	1159	767	65
Mei 2023	1419	957	48
Juni 2023	1441	980	61
Juli 2023	1370	801	67
Augustus 2023	1603	1050	98
September 2023	1670	1075	134
Oktober 2023	1596	1102	83
November 2023	1346	943	49
December 2023	1013	970	59

BIJLAGE B Supplement tabel 6

Aantal WvGGZ-meldingen per gemeente in 2023 uitgesplitst naar vervolg

(*Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Woudenberg voeren zelf VO uit.)

Gemeente	WvGGZ melding	Verkennd Onderzoek	Verzonden OM/ aanvraag ZM	ZM toegekend
Amersfoort	02-02-2023	doorgezet naar MAB		
	22-02-2023	doorgezet naar MAB		
	24-04-2023	doorgezet voor VO*		
	05-07-2023	doorgezet naar MAB		
	05-07-2023	doorgezet naar MAB		
	05-07-2023	doorgezet voor VO*		
	15-07-2023	doorgezet voor VO*		
	02-09-2023	doorgezet voor VO*		
	13-09-2023	doorgezet naar MAB		
	17-10-2023	doorgezet voor VO*		
	29-10-2023	doorgezet naar MAB		
	17-11-2023	doorgezet naar MAB		
	29-11-2023	doorgezet voor VO*		
	Baarn	09-02-2023	doorgezet voor VO	ja
09-06-2023		doorgezet naar MAB		
14-07-2023		doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
16-07-2023		doorgezet voor VO	nee (VO vroegtijdig gestopt)	
14-08-2023		doorgezet naar MAB		
14-09-2023		doorgezet voor VO (dubbel zie melding 5-10 en 4-12)		
05-10-2023		doorgezet voor VO (dubbel zie melding 14-9 en 4-12)	nee (VO vroegtijdig gestopt)	
27-11-2023		doorgezet voor VO (dubbel zie melding 4-12)	ja	Loopt nog
04-12-2023		doorgezet voor VO (dubbel zie melding 14-9 en 5-10)	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
04-12-2023		doorgezet voor VO (dubbel zie melding 27-11)		

Gemeente	WvGGZ melding	Verkennd Onderzoek	Verzonden OM/ aanvraag ZM	ZM toegekend
Houten	28-03-2023	doorgezet naar MAB		
	07-10-2023			
IJsselstein	13-03-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
Leusden	10-02-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
	14-02-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
	22-02-2023	doorgezet naar MAB		
	07-03-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	01-06-2023	doorgezet naar MAB		
	20-11-2023	doorgezet naar MAB		
Nieuwegein	29-08-2023	doorgezet voor VO*		
Oudewater	14-03-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
Soest	14-02-2023	doorgezet naar MAB		
	28-03-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
	29-03-2023	doorgezet voor VO	nee (VO vroegtijdig gestopt)	
	04-05-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
	10-05-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	12-05-2023	doorgezet naar MAB		
	25-05-2023	doorgezet naar MAB		
	09-08-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MABja
	07-11-2023	doorgezet naar MAB		
Stichtse Vecht	26-01-2023	doorgezet naar MAB		
	23-03-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	09-05-2023	doorgezet naar MAB		
	13-08-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
Utrecht	18-01-2023	doorgezet naar MAB		
	20-03-2023	doorgezet naar MAB		
	27-03-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	13-04-2023	doorgezet naar MAB		
	18-04-2023	doorgezet naar MAB		
	18-04-2023	doorgezet naar MAB		
	25-04-2023	doorgezet naar MAB		
	02-05-2023	doorgezet naar MAB		
	16-05-2023	doorgezet naar MAB		

Gemeente	WvGGZ melding	Verkennd Onderzoek	Verzonden OM/ aanvraag ZM	ZM toegekend
Vervolg Utrecht	21-05-2023	doorgezet naar MAB		
	23-05-2023	doorgezet naar MAB		
	22-06-2023	doorgezet naar MAB		
	07-07-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	20-07-2023	doorgezet naar MAB		
	26-07-2023	doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
	04-08-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	16-08-2023	doorgezet naar MAB		
	11-09-2023	doorgezet naar MAB		
	29-09-2023	doorgezet naar MAB		
	29-09-2023	doorgezet naar MAB		
	09-10-2023	doorgezet naar MAB		
	17-10-2023	doorgezet voor VO	ja	ja
	01-12-2023	doorgezet naar MAB		
	27-12-2023	doorgezet voor VO	nee (VO vroegtijdig gestopt)	
	Vijfheerenlanden	21-02-2023	doorgezet naar MAB	
18-04-2023		doorgezet voor VO	ja	ja
04-05-2023		doorgezet voor VO	ja	Afwijzing, doorgezet naar MAB
17-05-2023		doorgezet naar MAB		
28-05-2023		doorgezet naar MAB		
08-08-2023		doorgezet naar MAB		
16-08-2023		doorgezet naar MAB		
27-10-2023		doorgezet voor VO	nee (VO vroegtijdig gestopt)	
Totaal	79	32	22 (+4 Amersfoort)	9 (nog 1 lopende) (+1 Amersfoort)